

باسمه تعالی

دانشگاه آزاد اسلامی واحد دزفول

دانشکده پرستاری و مامایی

طرح درس روزانه بارداری و زایمان ۱- بارداری طبیعی

نام درس: بارداری و زایمان ۱	میزان واحد: ۲ واحد تئوری	رشته تحصیلی: مامائی	مقطع تحصیلی دانشجویان: کارشناسی پیوسته	محل برگزاری: دانشکده پرستاری و مامائی	مدرس: فهیمة یساری
--------------------------------	-----------------------------	------------------------	---	--	----------------------

شرح درس: در طول این درس دانشجویان آناتومی و فیزیولوژی دستگاه تناسلی را با تاکید بر دوران بارداری خواهد آموخت. مراحل تشکیل جنین و جفت و عملکرد جفت را خواهد دانست. با تطابق بدن مادر در دوران بارداری آشنا می شود.

هدف کلی:

- ۱- آشنایی با آناتومی و فیزیولوژی دستگاه تناسلی را با تاکید بر دوران بارداری
- ۲- تشخیص بارداری و علائم آن
- ۳- آشنایی با مراحل تشکیل جنین و جفت
- ۴- آشنایی با عملکرد جفت
- ۵- آشنایی با تطابق بدن مادر در دوران بارداری
- ۶- آشنایی با بهداشت دوران بارداری
- ۷- آشنایی با مراقبت های دوران بارداری
- ۸- آشنایی با شکایتهای شایع در بارداری
- ۹- شناخت آناتومی لگن و انواع آن

عنوان مبحث : علم مامایی						
شماره جلسه	اهداف ویژه در پایان هر جلسه دانشجو باید بتواند:	حیطه	روش یاددهی یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	نحوه ارزشیابی و درصد آن
۱	<p>۱) علم مامایی را تعریف نماید.</p> <p>۲) دوران پری ناتال را تعریف نماید..</p> <p>۳) میزان تولد ، تولد را تعریف نماید.</p> <p>۴) میزان باروری را تعریف نماید.</p> <p>۵) مرده زایی و مرگ نوزاد ،میزان مرده زایی ،میزان مرگ و میر پری ناتال و میزان مرگ و میر شیرخوار را تعریف نماید.</p> <p>۶) وزن کم ، وزن فوق العاده کم در هنگام تولد را تعریف نماید.</p> <p>۷) مرگ مستقیم و غیر مستقیم مادری را بداند.</p>	شناختی	سخنرانی مباحثه ای پرسش و پاسخ	پاور پوینت ماژیک و وایت برد	۱۲۰ دقیقه	کوئیز و مشارکت در بحث علمی یا ارائه ترجمه و کنفرانس (۱۰٪) آزمون میان ترم (۱۵٪) آزمون پایان ترم (۷۵٪)

عنوان مبحث : آناتومی مجرای تولید مثل زنان						
شماره جلسه	اهداف ویژه در پایان هر جلسه دانشجو باید بتواند:	حیطه	روش یاددهی یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	نحوه ارزشیابی و درصد آن
۲	<p>۱) آناتومی دستگاه تولید مثل خارجی و داخلی زنان را توضیح دهند.</p> <p>۲) آناتومی لگن استخوانی را توضیح دهد.</p> <p>۳) مفاصل لگن را بداند.</p> <p>۴) اقطار لگن را بداند.</p>	شناختی	سخنرانی مباحثه ای پرسش و پاسخ،	پاور پوینت ماژیک و وایت برد مولاژ	۱۲۰ دقیقه	کوئیز و مشارکت در بحث علمی یا ارائه ترجمه و کنفرانس (۱۰٪) آزمون میان ترم (۱۵٪) آزمون پایان ترم (۷۵٪)

عنوان مبحث: لانه گزینی ، رویان سازی و تشکیل جفت						
شماره جلسه	اهداف ویژه در پایان هر جلسه دانشجو باید بتواند:	حیطه	روش یاددهی یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	نحوه ارزشیابی و درصد آن
۳	(۱) چرخه تخمدانی – اندومتری را توضیح دهد (۲) عملکرد استروژن – پروژسترون را بداند. (۳) وقایع آناتومیک قاعدگی را توضیح دهد. (۴) ساختمان دسیدوا را بداند. (۵) لقاح تخمک و تقسیم زیگوت را توضیح دهد. (۶) شکل گیری جفت را بداند. (۷) گردش خون جنینی و مادری در جفت بالغ را بداند.	شناختی	بحث، سخنرانی	پاور پوینت ماژیک و وایت برد	۱۲۰ دقیقه	کوئیز و مشارکت در بحث علمی یا ارائه ترجمه و کنفرانس (۱۰٪) آزمون میان ترم (۱۵٪) آزمون پایان ترم (۷۵٪)

عنوان مبحث: لانه گزینی ، رویان سازی و تشکیل جفت						
شماره جلسه	اهداف ویژه در پایان هر جلسه دانشجو باید بتواند:	حیطه	روش یاددهی یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	نحوه ارزشیابی و درصد آن
۴	(۱) ساختار و آناتومی و عملکرد آمینیون (۲) بند ناف و ساختمان های مربوط به آن (۳) هورمونهای جفتی و عملکردهای متابولیک	شناختی	سخنرانی پرسش و پاسخ	پاور پوینت ماژیک و وایت برد	۱۲۰ دقیقه	کوئیز و مشارکت در بحث علمی یا ارائه ترجمه و کنفرانس (۱۰٪) آزمون میان ترم (۱۵٪) آزمون پایان ترم (۷۵٪)

عنوان مبحث: رشد و تکامل جنین						
شماره جلسه	اهداف ویژه در پایان هر جلسه دانشجو باید بتواند:	حیطه	روش یاددهی یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	نحوه ارزشیابی و درصد آن
۵	۱) تعیین سن بارداری را انجام دهد. ۲) رشد رویان و جنین را توضیح دهد. ۳) رشد جفت و مکانیسم های انتقال جفتی را بداند. ۴) نحوه انتقال مواد به جنین را بداند. ۵) گردش خون جنین را توضیح دهد.	شناختی	سخنرانی مباحثه ای پرسش و پاسخ	ماژیک و وایت بورد	۱۲۰ دقیقه	کوئیز و مشارکت در بحث علمی یا ارائه ترجمه و کنفرانس (۱۰٪) آزمون میان ترم (۱۵٪) آزمون پایان ترم (۷۵٪)

عنوان مبحث: فیزیولوژی مادر						
شماره جلسه	اهداف ویژه در پایان هر جلسه دانشجو باید بتواند:	حیطه	روش یاددهی یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	نحوه ارزشیابی و درصد آن
۶	۱) تغییرات سیستم تناسلی در بارداری را بداند و توضیح دهد. ۲) تغییرات ایجاد شده در پوست در زمان بارداری را بداند. ۳) تغییرات متابولیک در دوران بارداری را بداند. ۴) تغییرات خونی ای ایجاد شده در دوران بارداری را بداند.	شناختی	سخنرانی مباحثه ای پرسش و پاسخ	ماژیک و وایت بورد پاورپوینت	۱۲۰ دقیقه	کوئیز و مشارکت در بحث علمی یا ارائه ترجمه و کنفرانس (۱۰٪) آزمون میان ترم (۱۵٪) آزمون پایان ترم (۷۵٪)

عنوان مبحث: فیزیولوژی مادر						
شماره جلسه	اهداف ویژه در پایان هر جلسه دانشجو باید بتواند:	حیطه	روش یاددهی یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	نحوه ارزشیابی و درصد آن
۷	<p>۱) تغییرات ایجاد شده در دستگاه قلبی عروقی در دوران بارداری را بداند.</p> <p>۲) تغییرات ایجاد شده در دستگاه ادراری در دوران بارداری را بداند.</p> <p>۳) تغییرات ایجاد شده در دستگاه گوارش در دوران بارداری را بداند.</p>	شناختی	سخنرانی مباحثه ای پرسش و پاسخ	ماژیک و وایت برد پاورپوینت	۱۲۰ دقیقه	کوئیز و مشارکت در بحث علمی یا ارائه ترجمه و کنفرانس (۱۰٪) آزمون میان ترم (۱۵٪) آزمون پایان ترم (۷۵٪)

عنوان مبحث: فیزیولوژی مادر						
شماره جلسه	اهداف ویژه در پایان هر جلسه دانشجو باید بتواند:	حیطه	روش یاددهی یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	نحوه ارزشیابی و درصد آن
۸	<p>۱) تغییرات ایجاد شده در سیستم اندوکراین در دوران بارداری را بداند.</p> <p>۲) تغییرات ایجاد شده در دستگاه اسکلتی عضلانی، چشم، دستگاه عصبی مرکزی را بداند.</p>	شناختی	سخنرانی مباحثه ای پرسش و پاسخ	ماژیک و وایت برد و پاورپوینت	۱۲۰ دقیقه	کوئیز و مشارکت در بحث علمی یا ارائه ترجمه و کنفرانس (۱۰٪) آزمون میان ترم (۱۵٪) آزمون پایان ترم (۷۵٪)

عنوان مبحث: نظر اسلام در مورد بهداشت زمان لقاح و دوران بارداری						
شماره جلسه	اهداف ویژه در پایان هر جلسه دانشجو باید بتواند:	حیطه	روش یاددهی یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	نحوه ارزشیابی و درصد آن
۹	<p>۱) نظر اسلام در مورد بهداشت زمان لقاح را بداند.</p> <p>۲) توصیه های پیامبر اسلام را در مورد بهداشت بداند.</p> <p>۳) تغذیه زمان بارداری در آداب اسلامی را بداند.</p>	شناختی	سخنرانی مباحثه ای پرسش و پاسخ	ماژیک و وایت برد	۱۲۰ دقیقه	میان ترم (۱۵٪)

جلسه ۹: امتحان میان ترم

عنوان مبحث: تشخیص حاملگی، علائم و آزمایشات لازم در بارداری						
شماره جلسه	اهداف ویژه در پایان هر جلسه دانشجو باید بتواند:	حیطه	روش یاددهی یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	نحوه ارزشیابی و درصد آن
۱۰	<p>۱) علائم و نشانه های حاملگی را دسته بندی کند.</p> <p>۲) علائم و نشانه های فرضی حاملگی را توضیح دهد</p> <p>۳) زمان ایجاد و اتمام علائم و نشانه های فرضی حاملگی را توضیح دهد</p> <p>۴) نشانه های احتمالی حاملگی را توضیح دهد</p> <p>۵) علائم قطعی حاملگی را شرح دهد.</p>	شناختی	سخنرانی مباحثه ای پرسش و پاسخ	ماژیک و وایت برد و پاورپوینت	۱۲۰ دقیقه	کوئیز و مشارکت در بحث علمی یا ارائه ترجمه و کنفرانس (۱۰٪) آزمون میان ترم (۱۵٪) آزمون پایان ترم (۷۵٪)

عنوان مبحث: مشاوره و مراقبت های پیش از بارداری						
شماره جلسه	اهداف ویژه در پایان هر جلسه دانشجو باید بتواند:	حیطه	روش یاددهی یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	نحوه ارزشیابی و درصد آن
۱۱	<p>۱) هدف از مشاوره ی پیش از بارداری را بداند.</p> <p>۲) مواردی که در مشاوره ی پیش از بارداری بایستی در نظر گرفته شود را توضیح دهد.</p> <p>۳) آموزش های مربوط به مشاوره ی پیش از بارداری را بداند.</p> <p>۴) آزمایشات مهم پیش از بارداری را لیست کند.</p>	شناختی	سخنرانی مباحثه ای پرسش و پاسخ حل مسئله نقش بازی	فیلم و پاورپوینت	۱۲۰ دقیقه	کوئیز و مشارکت در بحث علمی یا ارائه ترجمه و کنفرانس (۱۰٪) آزمون میان ترم (۱۵٪) آزمون پایان ترم (۷۵٪)

عنوان مبحث: مراقبتهای دوران بارداری						
شماره جلسه	اهداف ویژه در پایان هر جلسه دانشجو باید بتواند:	حیطه	روش یاددهی یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	نحوه ارزشیابی و درصد آن
۱۲	<p>۱) نحوه گرفتن شرح حال در زنان باردار را شرح دهد</p> <p>۲) معاینات فیزیکی و آزمایشات لازم در طی اولین ویزیت و سایر ویزیت های بعدی مراقبت های بارداری را توضیح دهد</p> <p>۳) فواید و علل سونوگرافی در ترمیسترهای مختلف بارداری را شرح دهد</p> <p>۴) ویزیت های بعدی مراقبتهای بارداری را براساس سن حاملگی شرح دهد</p> <p>۵) مراقبت های دوران بارداری را تعریف کرده و اهمیت آن را بیان کنید .</p> <p>۶) دفعات مراقبت های معمول بارداری را نام ببرید .</p> <p>۷) آموزش های بهداشتی لازم دوران بارداری را شرح دهید.</p>	شناختی	سخنرانی مباحثه ای پرسش و پاسخ	پاورپوینت ماژیک و وایت برد	۱۲۰ دقیقه	کوئیز و مشارکت در بحث علمی یا ارائه ترجمه و کنفرانس (۱۰٪) آزمون میان ترم (۱۵٪) آزمون پایان ترم (۷۵٪)

عنوان مبحث: مراقبتهای دوران بارداری						
شماره جلسه	اهداف ویژه در پایان هر جلسه دانشجو باید بتواند:	حیطه	روش یاددهی یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	نحوه ارزشیابی و درصد آن
۱۳	<p>۱) ارزیابی علائم خطر در بارداری را توضیح دهید .</p> <p>۲) مراقبت های دوران بارداری را نام ببرید .</p> <p>۳) نحوه تعیین تاریخ تقریبی زایمان را توضیح دهید .</p> <p>۴) سن تقریبی حاملگی را از روی شکم و با اندازه گیری ارتفاع رحم تعیین نمائید .</p> <p>۵) سن بارداری را به هفته تعیین نمائید .</p> <p>۶) فشارخون، دمای بدن، تعداد تنفس و نبض را اندازه گیری و نتیجه را تفسیر نمائید .</p> <p>۷) نحوه سمع صدای قلب جنین را توضیح دهید .</p> <p>۸) واکسن های مجاز در بارداری را نام ببرید و زمان مناسب برای واکسیناسیون مادر را توضیح دهید.</p>	شناختی	سخنرانی مباحثه ای پرسش و پاسخ	پاورپوینت و ماژیک و وایت برد	۱۲۰ دقیقه	کوئیز و مشارکت در بحث علمی یا ارائه ترجمه و کنفرانس (۱۰٪) آزمون میان ترم (۱۵٪) آزمون پایان ترم (۷۵٪)

عنوان مبحث: مراقبتهای دوران بارداری						
شماره جلسه	اهداف ویژه در پایان هر جلسه دانشجو باید بتواند:	حیطه	روش یاددهی یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	نحوه ارزشیابی و درصد آن
۱۴	<p>۱) مراقبتهای تغذیه ای لازم برای زنان باردار را بیان نماید</p> <p>۲) میزان افزایش مناسب و نامناسب وزن در دوران بارداری را شرح دهد</p> <p>۳) طریقه وزن کردن و اندازه گیری قد مادر را توضیح دهید .</p> <p>۴) طریقه رسم جدول وزن گیری را شرح دهید .</p> <p>۵) گروه های غذایی را نام ببرید و تغذیه مناسب در بارداری را توضیح دهید .</p> <p>۶) مکمل های غذایی مورد نیاز در بارداری را بشناسید و نحوه و زمان استفاده از آن را بیان کنید .</p>	شناختی	سخنرانی مباحثه ای پرسش و پاسخ	پاورپوینت و ماژیک و وایت برد	۱۲۰ دقیقه	کوئیز و مشارکت در بحث علمی یا ارائه ترجمه و کنفرانس (۱۰٪) آزمون میان ترم (۱۵٪) آزمون پایان ترم (۷۵٪)

عنوان مبحث: بهداشت عمومی در بارداری						
شماره جلسه	اهداف ویژه در پایان هر جلسه دانشجو باید بتواند:	حیطه	روش یاددهی یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	نحوه ارزشیابی و درصد آن
۱۵	<p>۱) اهمیت آموزش در رابطه با بهداشت عمومی در بارداری را بداند.</p> <p>۲) ورزش ها و تمرینات بدنی دوران بارداری را بداند.</p> <p>۳) موارد منع انجام ورزش در بارداری را لیست کند.</p> <p>۴) آموزش های مربوط به بهداشت جنسی در بارداری را بداند.</p> <p>۵) محدوده مجاز کار و اشتغال در بارداری را بداند.</p> <p>۶) اهمیت مراقبت دهان و دندان را در بارداری توضیح دهید.</p>	شناختی	سخنرانی پرسش و پاسخ	ماژیک و وایت برد پاورپوینت	۱۲۰ دقیقه	کوئیز و مشارکت در بحث علمی یا ارائه ترجمه و کنفرانس (۱۰٪) آزمون میان ترم (۱۵٪) آزمون پایان ترم (۷۵٪)

عنوان مبحث: ناراحتی های جزئی دوران بارداری (شکایات شایع)						
شماره جلسه	اهداف ویژه در پایان هر جلسه دانشجو باید بتواند:	حیطه	روش یاددهی یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	نحوه ارزشیابی و درصد آن
۱۶	<p>علت و راههای پیشگیری و درمانی تهوع و استفراغ و سوزش سردل، کمردرد، درد لیگامان گرد، ضعف و بی حالی خستگی، گرفتگی پا، سردرد، افزایش ترشحات واژینال تکرر ادرار، پتیا لیسم، هموروئید، واریس، یبوست، پیکا و اپولیس در بارداری را بتواند توضیح دهد و بررسی نماید</p>	شناختی	سخنرانی مباحثه ای پرسش و پاسخ	ماژیک و وایت برد	۱۲۰ دقیقه	کوئیز و مشارکت در بحث علمی یا ارائه ترجمه و کنفرانس (۱۰٪) آزمون میان ترم (۱۵٪) آزمون پایان ترم (۷۵٪)

عنوان مبحث: آناتومی لگن و انواع لگن						
شماره جلسه	اهداف ویژه در پایان هر جلسه دانشجو باید بتواند:	حیطه	روش یاددهی یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	نحوه ارزشیابی و درصد آن
۱۷	۱) آناتومی لگن (استخوان ها ، مفاصل و عضلات) را بتواند شرح دهد ۲) صفحات و اقطار لگن را شرح دهد ۳) انواع لگن را نام ببرد ۴) خصوصیات انواع لگن را توضیح دهد ۵) انواع لگن را با هم مقایسه نماید	شناختی	سخنرانی مباحثه ای پرسش و پاسخ	پاورپوینت	۱۲۰ دقیقه	کوئیز و مشارکت در بحث علمی یا ارائه ترجمه و کنفرانس (۱۰٪) آزمون میان ترم (۱۵٪) آزمون پایان ترم (۷۵٪)

زمان دقیقه	مراحل تدریس
۵	آمادگی
۱۰	ارزشیابی جلسه قبل
۱۰	معرفی درس و بیان اهداف
۶۰	ارائه مطالب
۱۰	استراحت
۱۰	خلاصه کردن و نتیجه گیری
۱۰	ارزشیابی جلسه کنونی
۵	تعیین تکلیف و اختتام
۱۲۰	جمع کل

منابع اصلی درس:

- ۱) کانینگهام اف گری. بارداری و زایمان؛ مترجم بهرام قاضی جهانی. تهران: گلبن: ۲۰۱۸.
- ۲) دنفورت دیوید. مامایی و بیماریهای دنفورت. ترجمه جمال موسوی. تهران: آثار سبحان ۲۰۱۸.
- ۳) هاشمی نسب لیلا. راهنمای عملی اجرای مراقبت های پره ناتال. تهران: جامعه نگر، ۱۳۸۵.
- ۴) راهنمایی کشوری ارائه خدمات مامایی و زایمان، بازنگری دوم. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. دفتر سلامت خانواده و جمعیت. اداره سلامت مادران (آخرین چاپ)
- ۵) درسنامه مامایی مایلز/مترجم نسرين براهیمی. تهران، جامعه نگر ۱۳۹۵. (ویراست ۱۶)
- ۶) مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران (راهنمای خدمات داخل و خارج بیمارستانی) - وزارت بهداشت، دفتر سلامت خانواده و جمعیت، اداره سلامت مادران.